

Gävle kommun
utbildning@gavle.se

2019-03-15
1 (20)
Dnr-2018:10643

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Staffansskolan i Gävle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Staffansskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Staffansskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att skolan ger alla elever, oavsett deras könstillhörighet, samma möjligheter att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i samverkan med lärarna utvecklar metoder för att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal på skolan utvecklar ett gemensamt arbets- och förhållningssätt med att skapa en trygg skolmiljö för alla elever.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kjell.gyllensward@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:10643) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen, genom att tillsammans med två biträdande rektorer och sin personal följa upp och analysera skolenhetens resultat. Utifrån en analys som rektorn gör i samverkan med biträdande rektorer och personal på skolan, fattar rektorn beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder och om hur resurser ska fördelas, för att möta de behov som finns på skolan. Granskningen visar dock att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, i syfte att säkerställa att alla elever oavsett

könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag som utgår från ett gemensamt arbets- och förhållningssätt, men som dock inte tillämpas av all personal.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Rektorn skapar en god grund för utvecklingen av undervisningen

Granskningen visar att rektorn tillsammans med skolans två biträdande rektorer, förstelärare, utvecklingsledare och lärare, följer upp och analyserar hur väl verksamheten fungerar samt genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån dessa analyser. Uppföljningen och analyserna omfattar elevernas kunskapsresultat, frånvaro, samt trygghet och studiero. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer dock att elevhälsans medverkan i arbetet med uppföljning och analyser av elevernas resultat på skolövergripande nivå är begränsad. I intervju med rektorn framkommer att vissa funktioner i elevhälsan deltar i uppföljning och analys i viss utsträckning. Av skolenhetens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete framgår att prioriterade mål för läsåret 2018/2019 är att utveckla digitaliseringen i klassrummen, förbättra måluppfyllelsen, skapa likvärdiga skolor inom rektorsområdet, trygga elever med hög måluppfyllelse och att använda resurserna effektivt där de bäst behövs. Under hösten 2018 har rektorn engagerat förstelärare och utvecklingsledare i en särskild resultatanalys som sedan presenterats och analyserat vidare av skolledningen och personal på skolenheten. Utifrån detta arbete har utvecklingsområden för skolan identifierats, som lett till omfördelning av resurser, bland annat till flerläraresystem, mer riktad undervisning i klasser, språkstödare, utökad läxhjälp på flera språk, utökning av digitala verktyg och anpassningar av lärmiljön i klassrummen. Granskningen visar att rektorn ser till att vid behov snabbt omfördela resurser inom skolan för att möta de behov som uppstår i syfte att ge eleverna stöd i undervisningen.

Rektorn beskriver att alla skolor i Gävle kommun gör prognoser (nulägesbedömningar) för hur eleverna väntas nå kunskapskraven i slutet av läsåret, på en skala 0-1-2 med färgkoder, som är tänkt att användas formativt för att förändra undervisningen på individ- och gruppnivå. Sammanställningen visar rött för elever som inte når målen (0), gult för elever som är på väg mot målen (1) och grönt för elever som uppnår målen (2), samt kompletterande uppgifter om t.ex. extra anpassningar. Rektorn säger att det är ett bra underlag som används i diskussioner inom ledningsgruppen tillsammans med förstelärare och som också tas upp i allmän diskussion och i medarbetarsamtal med lärarna. Den bild som rektorn får av prognosen är att skolan behöver arbeta mer för att förbättra måluppfyllelsen. Skolans matematikansvarige, tillika förstelärare, har utifrån resultaten i ämnet matematik påbörjat ett arbete för att höja resultaten. Bland annat har skolan därför bytt ut sitt läromedel inom matematik i årskurserna 4-6, eftersom det nya läromedlet, av erfarenhet från andra skolor, visat sig vara gynnsamt för bland annat pojkars resultat.

Av resultatanalysen för Staffansskolan läsåret 2017/2018 framgår att skillnader på gruppnivå mellan årskurser har identifierats och hur skolan kan förbättra arbetet med stöd till elever som är i behov av det. Skillnaden i måluppfyllelse mellan flickor och pojkar har väckt en diskussion om hur skolan kan öka måluppfyllelsen för pojkarna och huruvida skolans bemötande och förväntningar på eleverna kan spela en roll i detta, t.ex. genom att bemöta pojkarna på annat sätt. Skolan har också identifierat en stor skillnad i måluppfyllelse mellan barn som har svenska som modersmål och de som har svenska som andraspråk. Det har lett till en diskussion om hur skolan kan utveckla sina arbetssätt för att bli mer framgångsrik och hur skolan kan arbeta mer språkutvecklande, t.ex. genom fortbildning och fler lärare i svenska som andraspråk.

Rektorn arbetar för att skolans alla lärare ska tillämpa ett tydligt och gemensamt arbets- och förhållningssätt

Rektorns ledning och styrning präglas av fokus på det pedagogiska arbetet och förutsättningar för lärare och övrig personal att samverka. Skolan har en relativt hög omsättning på elever, med stor andel nyanlända elever som har varierad skol- och språkbakgrund. Granskningen visar att lärare kan tillämpa olika arbets- och förhållningssätt, men att rektorn har gett personalen förutsättningar i form av tid och forum, att samverka i olika konstellationer. Bland annat träffas lärarna i arbetslag och årskursvis samt i möten som leds av skolans utvecklingsledare och förstelärare. Varannan vecka träffas skolans elevassistenter/resurser under ledning av en utvecklingsledare. Skolans elevhälsoteam träffas en gång i veckan och har även representanter med i lärarnas arbetslag. Trygghetsteamet träffas varannan vecka. Syftet med dessa forum är att personal i olika sammanhang ska samverka för att skapa

en helhetsbild över elevernas hela skoldag. Skolan har medvetet arbetat för att öka andelen behöriga lärare och skapat förutsättningar för lärare att vidareutbilda sig och bredda kompetensen.

Granskningen visar att lärarna inte alltid tillämpar ett gemensamt arbets- och förhållningssätt. I intervju med lärare framkommer att de sprider idéer och erfarenheter till sina kollegor i skolan och att de är öppna mot varandra när det gäller att delge sina erfarenheter. För att exemplifiera ett gemensamt arbets- och förhållningssätt nämner lärarna skolans satsning på genomtänkt klassrumsmöblering och lärmiljö inom det projekt som bedrivs i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). I det arbetet har skolan bland annat en anställd socialpedagog som ska stötta och driva anpassningsfrågor utifrån elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer. Tanken är att eleverna ska möta ett gemensamt arbets- och förhållningssätt från skolan, med liknande lektionsstrukturer och rutiner, men lärarna säger att det råder lite olika kulturer inom skolan när det gäller detta arbete. Lärarna har talat om att börja besöka varandras lektioner för kollegialt utbyte, för att mer kunna leva upp till ett gemensamt förhållningssätt när det gäller lektionsstrukturer, men att det inte har skett ännu. De två biträdande rektorerna gör dock planerade och oplanerade lektionsobservationer regelbundet, med återkoppling till lärarna samma vecka. Skolledningen fångar också upp och sprider goda exempel, bland annat i samtal vid lärarträffar. Under hösten 2018 har skolledningen utifrån sina iakttagelser fört uppdragsdialoger i arbetslagen årskursvis. Under Skolinspektionens lektionsobservationer noteras att flera lärare, men inte alla, har ett gemensamt arbets- och förhållningssätt när det gäller lektionsstrukturen. I intervju med rektorn framkommer att hon har sett ett mer likvärdigt arbets- och förhållningssätt sedan i höstas, men att det tar olika lång tid för olika pedagoger. Rektorn säger att frågor om förhållningssätt lyfts till diskussion i olika forum, ofta utifrån specifika elevärenden. I intervju med elevhälsan framkommer att den anpassade lärmiljön varierar något mellan klassrummen och lärarna, att en del lärare har tagit till sig mer än andra, men att tillgängligheten generellt har blivit bättre på skolan. Rektorn berättar också att skolan har identifierat att elevhälsans roll och rutiner i det gemensamma arbetet på skolan behöver tydliggöras och att ett utvecklingsarbete inom detta område nyligen har påbörjats. Lärarbyten kan också påverka att ett gemensamt arbets- och förhållningssätt inte tillämpas överallt, säger en representant för elevhälsan. Rektorn berättar att förstelärare har fått som uppdrag att stödja eventuella obehöriga lärare, bland annat i bedömningsarbetet. Genom tvålärarsystemet sprids också kompetens mellan lärarna och genom lärarnas årskursvisa möten varje vecka kan lärarna samplanera och dela material, säger

rektorn. Alla lärarna inom rektorsområdet kallas till träffar för att få till stånd sambedömning och likvärdighet i arbetet med betyg och bedömning.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorns ledning och styrning av skolans jämställdhetsarbete är begränsad. I intervju med rektorn framkommer att både skolans deltagande i projektet "Agera tillsammans" och samarbetet med Brottsförebyggarna i Gävle (BIG), berör frågor som tangerar området jämställdhet. I intervju med elever framkommer att de pratat om jämställdhet vid något tillfälle, men enligt en elev "inte varför det är viktigt". Lärare säger i en intervju att de i klassrummen medvetet behandlar flickor och pojkar lika och att de är uppmärksamma på att alla elever ska få lika mycket utrymme på lektionerna. Vidare framkommer att lärare styr så att flickor och pojkar arbetar tillsammans i klassrummen samt att lag i ämnet idrott och hälsa eller andra grupperingar bildas med könsblandade deltagare. I en lärarintervju beskriver en lärare att hen har tankar om att få in mer om jämställdhet i ett ämne. Samtidigt uppger lärare att det inte finns något påbud från ledningen gällande jämställdhet och att skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I intervju med rektorn bekräftas lärarnas uppfattning. Rektorn säger vidare att likabehandlingsarbetet är ett utvecklingsområde och att skolan inte har någon plan för det i nuläget.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att skolan ger alla elever, oavsett deras könstillhörighet, samma möjligheter att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla jämställdhetsarbetet på skolan att bli mer strategiskt och systematiskt, för att säkerställa likvärdiga möjligheter för eleverna att lyckas i sitt lärande, oavsett kön. Även om det förekommer inslag i undervisningen och utbildningen som berör jämställdhet saknar skolan vid tiden för granskningen ett gemensamt och strategiskt arbete som syftar till att främja elevers lika möjligheter och rättigheter och som motverkar att könsmönster begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta

samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett utvecklingsarbete med att systematiskt följa upp verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn behöver arbeta med att göra den pedagogiska personalen medveten om hur flickor och pojkar i realiteten bemöts och bedöms samt vilka krav och förväntningar som förmedlas. Rektorn behöver också följa upp att jämställdhetsperspektivet kontinuerligt tas tillvara i undervisningen i alla ämnen och att varje lärare verkar för att alla elever oavsett kön får lika stort utrymme och inflytande. Eftersom skolenheten och rektorsområdet har forum för kollegialt lärande, skulle löpande analyser i dessa forum kunna inbegripa jämställdhetsaspekter. Även inom det systematiska kvalitetsarbetet behöver jämställdhetsperspektivet inkluderas. Rektorn behöver fatta beslut om åtgärder i syfte att motverka och utjämna de könsmonster som framkommer i skolans olika resultat.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen på Staffansskolan präglas av variation och ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är strukturerad och intresseväckande med fokus på läroplanens mål. Lärarna har genomgående höga förväntningar på eleverna och anpassar undervisningen för att stimulera och utmana alla elever. Eleverna kan dock ges större möjligheter att reflektera över sitt eget lärande och lärarna kan använda fler varierande metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Undervisningen är varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen på skolan är varierad och att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Skolledningen beskriver att de har initierat riktade rekryteringar för att kunna möta elevernas behov, bland annat genom anställning av socialpedagog och resurspersoner för att kunna utveckla ett mer språkutvecklande arbetssätt. Skolan har under 2018 också arbetat för att öka lärartätheten och andelen legitimerade lärare. I intervju med elever berättar de att läraren först brukar ha en genomgång, sedan berättar läraren vad eleverna ska göra och ger exempel på hur eleverna ska arbeta, så att alla förstår. Det framkommer i elevintervjuerna att eleverna får hjälp när de behöver, vilket också noteras under Skolinspektionens lektionsobservationer. Lärarna berättar i intervju att de genom skolans satsning på anpassade lärmiljöer försökt få en gemensam struktur på undervisningen, vilket också syns på den information som finns på väggarna i de flesta klassrum. Lärarna berättar att de varierar undervisningen exempelvis genom att arbeta laborativt, praktiskt, teoretiskt och både inne och ute. Skolledningen uttrycker att digitala hjälpmedel nu används mer för att åstadkomma variation i undervisningen och för att ge mer varierade arbetspass. I de flesta klassrum finns exempelvis dagsschema med bildstöd och klockslag angett på tavlan och förklaringar om vad eleverna ska lära sig utifrån frågorna vad, hur och varför. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lektionerna i hög grad präglas av struktur, variation och aktivt lärarstöd.

Undervisningen är stimulerande och anpassad till elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningen är stimulerande och utmanande utifrån elevernas behov och förutsättningar. Ökad lärartäthet har möjliggjort ökad riktad undervisning på plats i klassrummen och till olika elevgrupperingar. Elever kan i intervjuer berätta om att lärarna har höga förväntningar på eleverna, att de får extra utmaningar med olika svårare uppgifter eller fördjupningar när de är klara snabbt med en arbetsuppgift, och att lärarna talar om när eleverna har gjort något bra. Om någon gjort något extra bra kan vi ge applåder, säger en elev. Elever berättar att det finns vuxna i vissa klassrum som hjälper elever med det svenska språket och att det också finns tekniska hjälpmedel som stöd för dessa elever, men säger också att det finns fler elever som skulle behöva mer hjälp med språket. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att elevhälsan medverkat i skolans arbete med att anpassa lärmiljön till elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer, och att tillgängligheten i undervisningen därmed har blivit bättre för alla elever. Den lägsta nivån har höjts rejält, säger flera representanter i elevhälsan. Skolledningen berättar att de vid en tidigare utvärdering identifierade behovet av en gemensam satsning för att bättre anpassa undervisningen och göra den mer tillgänglig för alla elever. De

biträdande rektorerna har följt upp detta arbete och säger att det nu går att se konkret i klassrummen, bland annat i form av genomtänkt möblering, information på väggarna samt tydliga inledningar och avslut på lektioner, även om alla lärare ännu inte helt har anammat arbets- och förhållningssättet. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer noteras att de flesta av de besökta lektionerna präglas av olika sätt att väcka intresse hos eleverna och anpassning till olika elevers behov och förutsättningar. Bland annat genom val av uppgifter och medverkan från resurspersoner.

Eleverna bör göras mer delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen

Granskningen visar att elever ibland får reflektera över sitt eget lärande och vara med vid planering och utvärdering av undervisningen, men att det inte sker i alla klasser och inte med regelbundenhet. De biträdande rektorerna har iakttagit undervisningen och exempelvis sett att lärarna i ett ämne återkopplar till föregående lektion utifrån frågorna vad, hur och varför. Eleverna har då fått visa sina kunskaper och reflektera över detta. De biträdande rektorerna säger dock att alla lärare inte gör eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen, även om skolans utvecklingsledare har som uppdrag att sprida ett gemensamt arbets- och förhållningssätt kring detta. Elever ger exempel på att de fått komma med förslag på olika redovisningssätt och hur de vill arbeta med en särskild uppgift, men kan bara ge något enstaka exempel på att de har varit med i planering och utvärdering av sina lektioner. I intervju med lärare framkommer att arbetet med att göra eleverna mer delaktiga i planering och utvärdering, sker på olika sätt, och att skolan inte har ett gemensamt arbets- och förhållningssätt i frågan. Några lärare ger exempel på veckovisa utvärderingar och någon lärare ger exempel från ett praktiskt-estetiskt ämne, där det sker i en mer direkt dialog med eleverna under pågående lektion. I intervju med rektorn framkommer att det på skolan finns ett digitalt verktyg för utvärdering, som är visuellt och tydligt, men att de måste göra lärarna medvetna om det.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i samverkan med lärarna utvecklar metoder för att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Granskningen visar att lärarna behöver utveckla arbetet med att ge eleverna möjligheter till inflytande genom att involvera eleverna i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Även om det i granskningen ges vissa exempel på

hur eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande varierar det i vilken omfattning och med vilken regelbundenhet som lärarna gör detta. För att elevers delaktighet och inflytande ska bli en realitet i skolan, bör lärare involvera elever på ett mer regelbundet och strukturerat sätt i planeringen och utvärderingen av undervisningens innehåll och arbetssätt. Skolinspektionens erfarenheter är att de lärare som involverar eleverna tidigt i sin planering lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande (Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning: Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen, s. 41f). Då granskningen visar att skolan saknar metoder för ett regelbundet och strukturerat elevinflytande på undervisningens innehåll och genomförande, rekommenderar Skolinspektionen rektorn att ge lärare förutsättningar att tillsammans utveckla metoder för att ge eleverna reellt inflytande över att planera och utvärdera undervisningen. Från forskning ges exempel på medverkan vid planering som innehåller olika mycket aktivitet från elevernas sida. Eleverna kan exempelvis ge förslag på hur arbetet kan bedrivas, som läraren sedan planerar utifrån. Elever kan också göras delaktiga vid planering av enstaka lektioner, genom att det är elevernas funderingar och reflektioner i de problemställningar som behandlas, som påverkar lektionens innehåll (Skolverket (2016) Skolans värdegrund – Grundskola och gymnasieskola, Modul: Delaktighet och inflytande, Elevernas delaktighet och inflytande över undervisningen, s. 1, 3ff).

En annan viktig aspekt av elevernas delaktighet handlar om en regelbunden utvärdering av undervisningen. Skolinspektionens erfarenheter är att de lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande (Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning: Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen, s. 41f). Genom att med olika metoder, som är anpassade till den aktuella elevgruppen och till utvärderingens syfte, låta eleverna regelbundet uttrycka sina åsikter om undervisningens upplägg och genomförande, kan lärare få underlag för att utveckla undervisningen. Detta kan enligt Skolinspektionen bidra till att utveckla kvaliteten på undervisningen och stärka elevernas förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att det finns ett pågående arbete med att skapa trygghet på skolan, men att arbetet behöver intensifieras, och att det till vissa delar saknas ett gemensamt arbets- och förhållningssätt som omfattar all personal. På skolan finns

dock ett samlat arbete med att skapa studiero och lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö för eleverna.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det överlag finns ett medvetet och ändamålsenligt arbete med att skapa och upprätthålla studiero på skolan. Under Skolinspektionens observationer präglas lektioner av en tydlig inledning, information till eleverna om vad de ska arbeta med och om vilka praktiska förutsättningar som gäller för uppgifterna, vilket bidrar till att skapa studiero. Lärarna varvar också teoretiska och praktiska inslag i undervisningen samt är observanta på att ge pauser med rörelseinslag, när det behövs, för att upprätthålla studiero. Rektorn berättar att skolans arbete med anpassning av lärmiljön också inneburit att personalen utbildats i sitt pedagogiska förhållningssätt, vilket varit en medveten satsning för en ökad studiero. Där ingår bland annat ledarskapet i klassrummet som en viktig del. Skolans personal har genomgått utbildning kring detta under läsåret 2017/2018 i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), som även handlett personalen. Rektorn berättar vidare om att skolan har breddat sin rekrytering utifrån vilken personal som skolan behöver, bland annat för att kunna ge eleverna studiero. Bland annat har en socialpedagog anställts som fungerar som utvecklingsledare och handledare för skolans elevassistenter och resurspersoner, vilka är nyckelpersoner i skolans arbete med studiero. Skolan har även en integrationspedagog som kan ge handledning till personalen utifrån sin kompetens kring arbetet med nyanlända elever. Elever säger i intervju att det kan vara lite pratigt på lektionerna ibland, men att lärarna då säger till. I intervju med elevhälsans representanter framkommer att studieron varierar något mellan klasser och dagar, och att den blivit bättre när lärarna nu använder tydligare lektionsstrukturer. Skolledningen säger att de kan se en ökad medvetenhet hos pedagogerna och att det nu har skapats förutsättningar för ett gemensamt förhållningssätt kring studiero.

Skolan saknar ett tillräckligt förebyggande arbete för att skapa trygghet för alla elever på skolan

Granskningen visar att skolan bedriver ett medvetet arbete med att mäta elevernas upplevelser av trygghet och försöker skapa en trygg skolmiljö för alla elever. Arbetet behöver dock intensifieras, eftersom det finns elever som känner sig otrygga, framförallt på raster, och granskningen visar att det inte alltid råder ett gemensamt förhållningssätt bland de vuxna i trygghetsarbetet. Rektorn beskriver att skolan en gång per termin deltar i kommunens återkommande enkätundersökning avseende bland annat trygghet. Resultaten från undersökningen och skolans egen trygghetsvandring, som omfattar skolans alla elever, ligger till grund för de insatser som görs. Trygghetsvandringarna leds av lärare och skolans socialpedagog och omfattar skolans alla lokaler och utemiljön. Rektorn beskriver att elever kan uppleva skolgården som otrygg och att det har resulterat i ökad rasttillsyn och mer organiserade rastaktiviteter. Även övergångar mellan lektioner och aktiviteter har enligt elever upplevts som otrygga och det har resulterat i att fler vuxna nu finns med vid dessa situationer, exempelvis till och från idrotten, i omklädningsrum samt till och från musikundervisningen. Enligt skolans egna analyser har tryggheten för eleverna ökat under det senaste läsåret. Skolans "klimatindex" har enligt mätningarna läsåret 2017/2018 ökat från 83 till 84 procent i årskurs F-3 och från 57 till 69 procent i årskurs 4-6. På skolan finns ett trygghetsteam, där olika yrkeskategorier träffas varannan vecka, med uppgift att stötta övrig personal i det främjande och förebyggande trygghetsarbetet.

I intervju berättar lärare att de ofta talar med eleverna om hur man ska vara mot varandra och lärarna beskriver olika exempel på förebyggande åtgärder som görs, exempelvis dagens positiva uppdrag i klassen och att elever som inte har någon att vara med på rasten kan gå till ett visst ställe på skolgården för att hitta någon att vara med. Lärarna berättar att det har varit en diskussion på skolan om att vuxna inte ska stå i grupp och prata på skolgården när de är rastvakter. Det framkommer också att det blir mindre "tjafs" mellan eleverna när det har varit organiserade rastaktiviteter, men att det nu är ett tillfälligt uppehåll i rastaktiviteterna. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att otrygghet vid toaletterna, bråk på rasterna och att elever blir retade, är återkommande frågor, men att de vuxna på försöker förebygga och förhindra det. Det framkommer dock att det inte alltid råder ett gemensamt förhållningssätt bland de vuxna i trygghetsarbetet, och att en viktig del i det arbetet är att skolans resurspersoner nu kommer att få handledning av skolans socialpedagog.

Av intervju med elever framgår att skolan i högre utsträckning behöver arbeta med tryggheten i skolmiljön. Elever berättar att det förekommer bråk på skolan flera gånger i veckan, både inne och ute, och att de ibland känner sig otrygga. Elever berättar även att elever kan retas, kalla varandra för fula och nedsättande ord och stöta ut någon elev som inte får vara med. Elever säger att det blir lugnare när det finns organiserade rastaktiviteter och när fler vuxna är ute på skolgården, men att rastaktiviteterna mest förekommer på sommaren. Elever säger vidare att det behövs fler vuxna ute på skolgården och en elev säger att "ingen följer skolans ordningsregler".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal på skolan utvecklar ett gemensamt arbets- och förhållningssätt med att skapa en trygg skolmiljö för alla elever.

Granskningen visar att "trygga elever med hög måluppfyllelse" är ett av Staffansskolans prioriterade utvecklingsområden, men att det arbete som bedrivs på skolan för att skapa trygghet för eleverna inte är tillräckligt. Det saknas till viss del ett tillräckligt kontinuerligt och organiserat förebyggande arbete för att elever inte ska uppleva otrygghet.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Av skollagen framgår också att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet och att de ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Trygghet i skolan är inte bara ett mål i sig, utan också en förutsättning för att eleverna ska inhämta och utveckla nödvändiga kunskaper och värden (Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s 319).

För att åstadkomma en trygg miljö på skolan kan skolans forum användas för att all personal ska kunna diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt i trygghetsarbetet. Det är vidare viktigt att rektorn tar ansvar för att det finns ett gemensamt förhållningssätt mellan lärarna och den övriga personalen i arbetet för att upprätthålla en trygg skolmiljö, samt att detta arbete följs upp och utvärderas för att se om insatserna ger effekt. Att involvera eleverna i detta arbete utgör också en viktig utgångspunkt.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg samt ser till att lärarna använder olika metoder för att öka likvärdigheten i sina bedömningar. Tillsammans med lärarna analyserar rektorn och de biträdande rektorerna eventuella skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Av granskningen framgår att skolan har utvecklat arbetssätt för att säkra likvärdigheten avseende bedömning och betygssättning. Likvärdiga skolor inom rektorsområdet är också ett av skolans sex prioriterade utvecklingsområden. I skolans dokument "Följa upp & analysera 2018/2019 – Läsår 2018/2019 (Staffansskolan)" framgår att en gemensam screeningplan finns för de fem skolorna i rektorsområdet, i syfte att kvalitetssäkra omdömen och betyg och för att öka likvärdigheten mellan skolorna. Screeningplanen omfattar alla årskurser och ämnen, utom idrott och hälsa, musik och slöjd. Rektorsområdet har satsat på samverkan i olika led mellan skolorna, exempelvis tvärgrupper med förstelärare, som leder gemensamma studiedagar, pedagogiska caféer och workshops för personal. Sambedömningsträffar organiseras från förskoleklass till årskurs 9 och leds av förstelärare inom rektorsområdet, i syfte att öka förståelsen och likvärdigheten bland annat för arbetet med bedömning och analys. Rektorn berättar att sambedömning inom rektorsområdet är en metod för likvärdigheten och att de på skolan har kontinuerliga bedömningsträffar, dels utifrån nationella prov men även årskursvis, och på gemensam planeringstid.

Inom förskoleklass och årskurs 1-3 används också Skolverkets bedömningsmaterial inom ämnena matematik och svenska. När de nationella proven ska rättas finns en metod för samrättning/bedömning där ämneslärare, speciallärare och lärare i svenska som andraspråk inom rektorsområdet är med. En viktig del i detta är att lärarna byter oidentifierade prov med varandra och resonerar hur man tänker utifrån kriterierna,

enligt rektorn. Rektorsområdets lärare i svenska som andraspråk har under hösten 2018 haft en gemensam träff för att identifiera utmaningar i bedömningarna utifrån kursplanen för svenska som andraspråk i syfte att få en likvärdighet. Förstelärare har återkopplat till rektor och biträdande rektorer att vissa moment i bedömningarna behöver förklaras tydligare för lärare.

Två av skolans förstelärare har som särskilt uppdrag att samordna skolans insatser kring betyg och bedömning och tillsammans med andra förstelärare inom rektorsområdet leda de insatser som görs kring sambedömning och kollegialt utbyte. Skolledningen har möjliggjort nätverkande genom gemensamma tider för skolornas konferenser inom rektorsområdet.

I intervju med lärare framkommer att de arbetar med sambedömning varje termin och i samband med nationella prov. Lärare berättar att de då går igenom exempel och jämför elevarbeten mellan rektorsområdets skolor och sätter betyg utan att veta vad den ordinarie läraren satte för betyg och att de tar med svårbedömda arbeten som de läser tillsammans och diskuterar utifrån bedömningsförslag. De berättar vidare att de arbetar med Skolverkets bedömningsstöd i flera olika ämnen, att de använder screening och andra tester för att bedöma elevernas samlade nivå och att speciallärarna ibland gör ytterligare test och mätningar, exempelvis i läsförståelse.

Av skolans dokumenterade resultatanalys för läsåret 2017/2018 framgår att resultaten i de nationella proven för årskurs 3 visar en skillnad på gruppnivå och mellan två årskullar. Som förklaring anger rektorn att gruppen har haft många lärarbyten och även haft en del obehöriga lärare. Rektor berättar att skolan därför har ökat kompetensen bland annat med en speciallärare inom matematik, som har dessa grupper som huvudansvar och även fungerar som klasslärare.

I rektorsområdet har en rutin tagits fram för arbetet med de prognoser (nulägesbedömningar) som beskriver hur eleverna väntas nå kunskapskraven i slutet av läsåret. Nulägesbedömningarna görs i början av varje termin och används av skolledningen även som ett underlag för att analysera de bedömningar som lärarna gör för enskilda elever och grupper, i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning. Rektor har ett system för uppföljning av det arbete som bedrivs på skolan med avstämning varje vecka, där likvärdig bedömning ingår som en del i samband med att nulägesbedömningarna presenteras. Genom riktade uppdrag till förstelärare som har betyg och bedömning som fokusområde, säkerställs också likvärdigheten, säger rektorn. Arbetet har enligt rektorn lett till en ökad samsyn och likvärdighet i lärarnas arbete med betyg och bedömning.

Eftersom likvärdiga skolor och likvärdig bedömning inom rektorsområdet utgör ett av skolans utvecklingsområden innevarande läsår, förutsätter Skolinspektionen att rektorn fortsättningsvis följer upp arbetet inom detta område för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

2019-03-15

2019-03-15

X Anna Möller

Anna Möller
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Möller

X Kjell Gyllenswärd

Kjell Gyllenswärd
Föredragande
Signerat av: Kjell Gyllenswärd

I handläggningen av ärendet har även utredare Lena Westerman Annerborn och utredare Renata Grelak medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 9 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 6 och den 7 februari 2019. Besöket genomfördes av Kjell Gyllenswärd och Lena Westerman Annerborn.

Staffansskolan är en kommunal grundskola med Gävle kommun som huvudman. Verksamheten omfattar förskoleklass och årskurs 1-6 samt fritidshem. Skolan har en rektor som ansvarar för fem olika skolor i sitt rektorsområde. På Staffansskolan finns två biträdande rektorer som utgör skolledning på plats. Antal elever i årskurs 1-6 är vid inspektionstillfället 355.